

U3V Telč 2019-2020

Středověké etudy II aneb Středověké jednohubky

Kurz nepřímo navazuje na Středověké etudy, je ovšem určený i pro nové zájemce. Posluchači budou seznámeni s vývojem osídlení Horního Podyjí ve středověku, zdejšími drobnými šlechtickými rody, ale i poznají i královské či církevní prostředí. Frekventanti nahlédnou do problematiky vybraných starých řemesel, uvidí módu „podzimu středověku“, poznají blíže typologii hradů a také zjistí, jakými metodami bývaly dobývány. Součástí vybraných přednášek budou ukázky replik hmotné kultury a exkurze na významné středověké lokality v Kraji Vysočina či nejbližším okolí.

Vývoj osídlení Horního Podyjí ve středověku

Mgr. Pavel Macků

Osídlování Podyjí v raném středověku je dosud neúplně známo. Přesto dokážeme v náznacích vysledovat kdy, odkud a kam se lidé přemísťovali, kde vznikala lokální centra. Sledováno bude území Telčska, Dačicka, Slavonicka, Jemnicka a přilehlé části jihovýchodních Čech a Rakouska.

„Paní Jitce dávám svú šubu kunie nejlepší“ aneb módní trendy 16. století

Mgr. Veronika Pilná, Ph.D.

Období 16. století bývá považováno za jeden ze zlatých věků lidstva, kdy se šířily nové myšlenky, rozvíjela se technologie, řemesla a ekonomika. Současně s rozvojem textilnictví se proměňovala krejčovská technologie. Díky tomu vzniklo několik odlišných oděvních linií. Některé byly specifické pro konkrétní panovnické dvory či myšlenkové okruhy, některé univerzalisticky prošly celou Evropou. Přednáška přiblíží jednotlivé módní směry a jejich reflexi v českých zemích.

Na závěr přednášky budou prezentovány funkční modely zhotovené podle dochovaných oděvů či autentických stříhových knih.

Středověké hrady, vznik, podoba, vývoj

Mgr. Miroslav Dejmal

Hrady a opevněná sídla byla nedílnou a podstatnou částí středověké krajiny a myšlenkového světa tehdejších lidí. Tématem přednášky bude představení podoby, vývoje a rozmanitosti středověkých feudálních sídel v českých zemích s přihlédnutím k Českomoravské vrchovině.

Přemysl Otakar II. Král, který neuspěl?

Mgr. Jan Škvrňák

Zřejmě žádný jiný z českých panovníků nevzbuzoval po své smrti tolik protichůdných názorů jako Přemysl II., král železný a zlatý. Zatímco český kronikář Dalimil v něm viděl vládce, který přál Němcům a choval se arogantně, Pavel Stránský ze Záp na počátku 17. století v něm vidí největšího českého krále.

Vojenství ve středověku – bitva

Mgr. Pavel Macků

Války jsou bohužel staré jako lidstvo samo. Nahlédneme pod pokličku středověkých přístupů k boji, tréninku, turnajům i strategiím. Rozebereme si i průběh některých bitev s českým zastoupením, např. bitvu Na moravském poli či bitvu u Kresčaku.

Dřevěné středověké movité artefakty z archeologických výzkumů

Mgr. Šimon Kochan

Snad žádným jiným materiálem nebyl člověk v celé době své existence obklopen tak, jako dřevem. Dřevěné byly jeho nástroje, obydlí i palivo pro zdroj tepla a světla. Používalo tak bylo ve všech oblastech jeho každodenního života. Nejinak tomu bylo i ve středověku. Stav jeho dochování je ve velkém nepoměru k této skutečnosti, jelikož dřevo poměrně málo odolává atmosférickým vlivům a škůdcům. Představeny tak budou unikátní dřevěné středověké movité artefakty z archeologických výzkumů v České republice.

Archeologie církevních památek na Vysočině

Mgr. David Zimola

Přednáška je zaměřena na výzkumy sakrálních objektů na Vysočině. Archeologickými metodami byly zkoumány především kostely, kláštery, kaple, ale také hřbitovy nebo drobná sakrální architektura, jako jsou kříže, poklony, sochy apod. Zvláště větší plošné odkryvy interiérů kostelů přinesly nové poznatky o půdorysech a stavebním vývoji jednotlivých objektů.

Středověké hrady, život v míru a válce

Mgr. Miroslav Dejmal

Hrady, jako opevněná sídla, poskytovaly svým majitelům ochranu v době války a mnohdy byly ve středu různých střetů a pútek. Přesto představovaly převážně sídlo svého pána, jeho rodiny a jejich sloužících. V přednášce se pokusíme nahlédnout, jak mohl probíhat život na hradech v době míru i války.

Ruční práce a výzdobné techniky ve středověku a raném novověku

Mgr. Veronika Pilná, Ph.D.

V období 14. až 17. století se na oděvech a dalších typech textilu používala řada zajímavých dekorativních technik. V každém období se používaly v určitých podobách a kombinacích, které byly v dané době oblíbené a po čase se přizpůsobovaly novým požadavkům. Přednáška bude zaměřena na ukázky jednotlivých typů ozdob, jejich použití a vývoj. Pozornost bude věnována také málo známým předlohám a vzorníkům, které se používaly.

Na závěr přednášky si budou moci posluchači prohlédnout experimentální výrobky podle dobových vzorníků.

Jak dobýt hrad?

Mgr. Pavel Macků

Dobýt středověký hrad nebyla snadná záležitost. Posluchači se seznámí se základními taktikami, obléhacími, ale i nejstaršími zbraněmi palnými či biologickými. Součástí přednášky budou ukázky replik a obsluhy střelných zbraní.

Středověká kolonizace a hornictví na Vysočině

Mgr. Jakub Těsnohlídek

Prezentace se zabývá tématem těžby polymetalických rud a obecně hornictví na Českomoravské vrchovině v období vrcholného středověku. Posluchači budou seznámeni se základními technikami těžby i s metodami studia archeologických dokladů těžby. V druhé části přednášky budou představeny tři hlavní rudní revíry na Vysočině a v rámci nich vybrané zkoumané lokality.

Hrnčíři a jejich řemeslo ve středověku a raném novověku

Mgr. Pavel Macků

Hrnčíři patřili od pradávna k nejchudším řemeslům. Paradoxní proto je, že s odkazem jejich práce se setkáváme na každé středověké lokalitě. Za výrobou obyčejného hrnce se však skrývají hodiny práce, které mohlo vzít za své při následném výpalu. Jak moc se výroba keramiky v průběhu středověku měnila a co všechno daný řemeslník musel umět, napoví tato přednáška, jejíž součástí budou ukázky replik i originálních kusů.

Kláštery na Jihozápadní Moravě ve středověku

Mgr. et Mgr. Stanislav Vohryzek, Ph.D.

Představeny budou prameny k dějinám klášterů na jihozápadní Moravě ve středověku. Předvedeny budou možnosti jejich využití zejména pro poznání ekonomického zázemí klášterů, personálního složení konventů a vztahů klášterů s jejich okolím.

Exkurze

Bude upřesněno (na výběr: Landštejn, Jemnice, zaniklá středověká ves Mstěnice u Hrotovic).